

‘Als je afwijkt van de vaste patronen die we hebben in onze maatschappij, dan stuit dat op onbegrip of op geweld’

nemen en zich uit te spreken over dit thema, positief of negatief. Daardoor wordt het ineens duidelijk of jij bijvoorbeeld op een school zit die jou niet wil.’

Opvallend is dat het lot van de ene letter niet hetzelfde is als dat van een andere letter, vertelt Baams. ‘Over het algemeen zie je dat er echt negatiever gereageerd wordt op genderdiversiteit dan op seksuele diversiteit. Dus die t-groep, die maakt het meeste geweld mee, het ernstigste geweld, en heeft als gevolg daarvan de meeste mentale gezondheidsproblemen. Dat is een groep die we vaak meenemen in de lhbt-groep, maar waarvan onderzoekers nu wel zeggen dat dit een groep is die je apart moet nemen bij de analyses.’

Biseksuele mannen bestaan niet

‘Binnen de lhb-groep zien we daarnaast dat de “b” telkens opvalt. Dat is een grote groep, die vaak groter is dan “l” en “h” samen. We zien specifieke bi-stressoren vanwege vooroordelen die in onze maatschappij spelen. Bijvoorbeeld dat veel mensen denken dat biseksuele mannen niet bestaan. Of dat biseksuele vrouwen eigenlijk in een experimenteerfase zitten en er nog achter moeten komen wie ze “echt” zijn. Deze vooroordelen kloppen niet.’

Waarom toch blijven ‘seksualiteit’ en ‘gender’ zulke teergevoelige onderwerpen in onze samenleving? ‘Je onderdeel voelen van de lhbt-gemeenschap heeft te maken met die seksualiteit, maar ook veel met gender. En gender is een van de eerste factoren waarop baby’s onderscheid kunnen maken. Het verschil zien tussen een man en vrouw, het verschil horen tussen een mannelijke en vrouwelijke stem, en iemand categoriseren als jongen of meisje; dat doen we al vanaf de geboorte. Ik denk dat iedereen die daarvan vervolgens afwijkt, of het nou gaat om hoe je je gedraagt, hoe je je kleedt, of de relaties die je aangaat... als je afwijkt van de vaste patronen die we hebben in onze maatschappij, dan stuit dat op onbegrip of op geweld. Of het valt simpelweg erg op. En als iemand afwijkt van zo’n sociale norm zijn we als maatschappij geneigd te zeggen: waarom is dat, waarom gaat iemand niet mee in de stroom?’

Schoolbeleid

In Nederland is de wetgeving vrij goed in vergelijking met andere landen, maar dat leidt alsnog niet tot een afname van de gezondheidsproblemen. ‘Dat het homohuwelijk is opengesteld en er wetgeving bestaat tegen discriminatie, heeft nog niet veel impact op het leven van lhbt-jongeren gehad.’ Om het leven voor hen makkelijker te maken richt Baams zich met name op scholen. ‘We zien dat leerkrachten op middelbare scholen zelf regelmatig de pester zijn, of ze dat nou expres doen of onbewust. Ik wil weten welk schoolbeleid de beste bijdrage kan leveren, en welke rol de docenten spelen. Daar ga ik de komende jaren onderzoek naar doen.’

FOTO: SIESE VEENSTRA

WIJMENGA'S WERELD

OPGETEKEND DOOR MARJAN BROUWERS

Déjà vu

De afgelopen weken heb ik vaak een déjà vu gehad. Dan dacht ik terug aan nine eleven, de dag waarop twee vliegtuigen de Twin Towers invlogen en de wereld totaal veranderde. Ik werkte toen als Fulbright scholar in Amerika en weet nog hoe we als internationale collega's elkaar opzochten en steunden. Als je op zo'n bepalend moment in het buitenland werkt, voel je je extra ontheemd.

Datzelfde gevoel overviel me toen de oorlog in Oekraïne begon. Wat daar gebeurt is verschrikkelijk. Daarom hebben we als gezamenlijke Nederlandse universiteiten een verklaring uitgebracht om uit te drukken hoe geschokt we zijn over de Russische inval. En hoe we meeleven met iedereen die hierdoor getroffen wordt. Uiteraard zijn we solidair met de studenten en medewerkers in Oekraïne en steunen we de academische gemeenschappen die zich in Rusland uitspreken tegen deze oorlog.

Als universiteit willen we een vrijhaven zijn voor academici over de hele wereld. Een plek waar je kennis met elkaar deelt, de wetenschap verder brengt en helpt de wereld te verbeteren. We kunnen ons nauwelijks voorstellen dat het ooit anders was. Maar toen ik zelf studeerde in de jaren tachtig, kende ik niemand uit het Oostblok. Achter het ijzeren gordijn zat alles potdicht. Sinds de val van de Muur hebben we aan de RUG bezoekers uit de hele wereld omarmd. Ook studenten en onderzoekers uit Oekraïne en Rusland. Zij zijn hierheen gekomen om te studeren en te werken. Zij verkeren dagelijks in ons midden en nemen onze democratische waarden en normen als alumni mee terug. Hoe afschuwelijk deze oorlog voor hen is, kunnen wij ons nauwelijks voorstellen.

Ik heb de afgelopen twee jaar mensen weleens horen klagen dat ze door de coronamaatregelen hun vrijheid hebben verloren. Dan denk ik: kijk naar de jonge mensen die in Rusland protesteren tegen de oorlog en voor jaren achter de tralies verdwijnen. Kijk naar burgers in Oekraïne die met hun hele hebben en houden schuilen in de metro. Naar moeders die met kinderen en twee plastic tassen het land uit proberen te komen zonder te weten of ze ooit hun geliefden terug zullen zien. Dan zie je wat er gebeurt als de vrijheid echt onder vuur ligt en wat dictatuur werkelijk betekent. En dan zie je ook hoe hard we samen moeten knokken om onze democratie en academische vrijheid te beschermen en koesteren.

Cisca Wijmenga rector magnificus